

**Dom Najświętszej Maryi Panny
w Gietrzwałdzie.
Dom Rekolekcyjny**

Ks. Krzysztof Bielawny

**Dom Najświętszej
Maryi Panny
w Gietrzwałdzie.
Dom Rekolekcyjny**

Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne
2014

Za zgodą Kurii Metropolitalnej
Archidiecezji Warmińskiej
Olsztyn, 26 marca 2014 r.
L.dz. 375/2014

*Fotografie
z archiwum prywatnego*

Projekt okładki, skład i łamanie
Bogdan Grochal

Korekta
Alicja Bartosik

© Copyright by Krzysztof Bielawny

ISBN 978-83-61864-50-9

Warmińskie Wydawnictwo Diecezjalne
ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 9
10-457 Olsztyn

Druk i oprawa:
Cenar Poligrafia
ul. Grotha 27/6, 10-579 Olsztyn

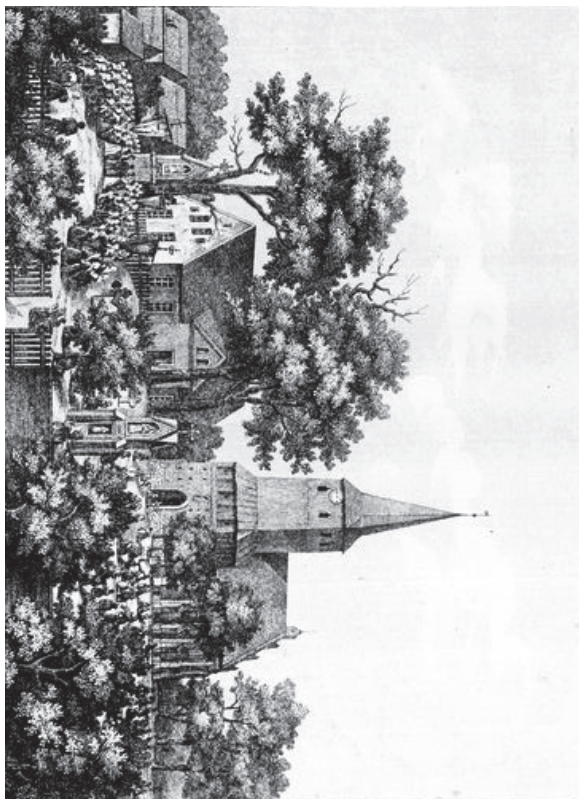
Wprowadzenie

Sanktuarium maryjne w Gietrzwałdzie odwiedza każdego roku tysiące pielgrzymów z całego świata. Pątnicy przybywają w bardzo różnych intencjach. W ostatnich latach do Gietrzwałdu podążają także pielgrzymki pisze z Warszawy i pobliskich miejscowości. Poza pielgrzymami Gietrzwałd gromadzi także od ponad stu lat rekolektantów, którzy gromadzą się w Domu Najświętszej Maryi Panny (Dom Rekolekcyjny). Dzieje domu są bardzo burzliwe, podobnie jak i sanktuarium. Mimo wielu trudności, Gietrzwałd co roku gromadzi rzesze pątników i rekolektantów. Warto nadmienić, że jest to miejsce szczególne, miejsce obecności Matki Bożej w czasie objawień w 1877 r., miejsce niezniszczonej przyrody, ciszy a przede wszystkim atmosfery modlitewnej. Warto do tego miejsca przybyć, by poznać orędzie jakie Maryja kierowała do wizjonerek.

Objawienia maryjne

Gietrzwałd to niewielka wioska leżąca na Warmii, na trasie Olsztyn–Ostróda. Otoczona wzgórzami ciągnie się wzdłuż rzeki Giłwy. Jest znana od 19 maja 1352 r. kiedy to, Kapituła Warmińska wydała dekret lokacyjny dla wsi i kościoła. W XIV wieku wybudowano kościół drewniany, a w XV w. murowany, pod wezwaniem Narodzenia Najświętszej Marii Panny. Kościół ten konsekrował bp sufragan Jan Wilde 31 marca 1500 r. Parafia była znana z kultu Obrazu Matki Boskiej Gietrzwałdzkiej. Pierwsza wzmianka o jego istnieniu w kościele gietrzwałdzkim pochodzi z XVI w., został namalowany przez nieznanego malarza. Przedstawia Maryję z Dzieciątkiem Jezus. Na obrazie istnieje napis: „*Ave Regina Coelorum, Ave Domina Angelorum*”.

Wielkim wydarzeniem dla Gietrzwałdu i całych Prus Wschodnich, a nawet dla sąsiednich diecezji, były objawienia Matki Bożej w roku 1877. Ich początek to dzień 27 czerwca a koniec to 16 września 1877 r. Matka Boża objawiała się codziennie wieczorem w czasie odmawiania różańca.

Gietrzwałd w czasie objawień maryjnych (1877 r.)

Głównymi osobami, które otrzymały łaskę objawień Matki Boskiej były Justyna Szafryńska i Barbara Samulowska. Pierwsza otrzymała dar widzenia Justyna Szafryńska, która 27 czerwca po zdanym egzaminie z katechizmu przed I Komunią św., w czasie modlitwy Anioł Pański zobaczyła na klonie przed kościołem „niezwykłą jasność, w niej biało ubrana postać, z długimi włosami opadającymi na ramiona, siedzącą na złocistym tronie, udekorowanym perłami. Po chwili zauważyła jasny blask zstępujący z nieba i anioła ze złotymi skrzydłami, w białej szacie złotem przetykanej z białym wieńcem na głowie, który złożył niski ukłon postaci siedzącej na tronie. Gdy Justyna odmówiła Pozdrowienie Anielskie, postać podniosła się z tronu i wraz z aniołem uniosła się do nieba”. Tak zakończyło się objawienie w pierwszym dniu.

Następnego dnia, kiedy Justyna wraz z koleżankami na tym samym miejscu odmawiała różaniec, w czasie bicia dzwonów na Anioł Pański, „drzewo klonu zostało oświetlone. Wokół niego utworzył się złoty krąg, a na jego tle ukazał się tron ze złota wyłożony perłami, do którego dwaj aniołowie przynieśli Dziecię Jezus w niebiańskim

blasku, trzymające w lewym ręku kulę ziemską i posadzili Je na lewym kolanie Matki Boskiej. Jeszcze inni dwaj aniołowie unosili błyszczącą koronę nad głową Madonny. Inni unosili błyszczącą koronę nad głową madonny. Inny anioł przyniósł złote berło i trzymał je w prawej ręce nad koroną. Nad wszystkimi pojawił się jeszcze jeden anioł, który wskazywał na wielki krzyż w pozycji poziomej, bez wizerunku Chrystusa ukrzyżowanego. To objawienie trwało pół godziny”.

W kolejnych objawieniach Maryja na pytanie wizjonerek „Czego żąda Matka Boska?” otrzymały odpowiedź: – **żeby codziennie odmawiano różaniec**. A na pytanie „Kto Ty jesteś?” usłyszały odpowiedź: „Jestem Najświętsza Panna Maryja Niepokalanie Poczęta”. Dziewczynki zapytały także, co mają czynić chorzy, aby zostali uzdrowieni? Matka Boska odpowiedziała: „Powinni modlić się na różańcu”. Nazajutrz zawieszono płótno na klonie, by chorzy mogli się go dotykać, jak jest zwyczajem w miejscach świętych. Dzieci prosiły o pobłogosławienie płótna i usłyszały odpowiedź: „Płótno powinno leżeć na ziemi”. Z ust wizjonek padło też pytanie o tych którzy nadużywają alkoholu, co z nimi będzie? otrzymały odpo-

wiedz: „oni będą ukarani”. Następnego dnia dzieci usłyszały z ust Maryi, „że będą zdrowi jeżeli będą się modlić i nie będą pić wódki”. 8 września Matka Boska wypowiedziała słowa: „Nie smućcie się, bo ja będę zawsze przy was”. Tego też dnia Matka Boska pobłogosławiła źródelko na ziemi parafialnej pod lasem. Objawienia zakończyły się 16 września. W dniu tym odbyło się poświęcenie i intronizacja figury Niepokalanej Dziewicy. Poświęcenia dokonał ks. dziekan olsztyński Augustyn Karau. Po poświęceniu figury i kaplicy i odmówieniu psalmu *Miserere mei* figura została umieszczona w kaplicy. Ostatnie słowa skierowane do dzieci przez Maryję brzmiały: „Odmawiajcie gorliwie różaniec”. I tak zakończyły się objawienia trwające od 27 czerwca.

Gietrzwałd w czasie objawień

O Gietrzwałdzie z okresu objawień mamy trzy opisy, które dają nam dość dokładny obraz tej miejscowości. Pierwszy opis sporządził ks. Józef Kazimierz Łomnicki proboszcz z Serocka, który odbył pielgrzymkę do Gietrzwałdu w dniach 12–18 września 1877 r. Pisał, że Gietrzwałd „leży

w powiecie olsztyńskim i ma romantyczne, piękne położenie, jak wieś na śląskim pogórzu. Kościół na wzniesieniu widoczny z wymienionej stacji kolejowej w Biesalu góruje nad miłą wsią i już z daleka budzi radość w pielgrzymie. Stromy skok placu kościelnego w kierunku południowym jest wysadzony drzewami owocowymi, a pojedyncze domy są jakby przylegające do wzgórze. Dołem biegnie wiejska droga nad strumykiem między pięknym zadrzewieniem a schludnymi domami. Z placu kościelnego roztacza się piękny widok na wieś bogatą w drzewa i dalej na równinę i niwy urodzajne (przynajmniej po tej stronie, bo strona druga jest piaszczysta), aż po linię kolejową do głębi ograniczonej górami i lasem. Do samego placu kościelnego od strony północnej przylega wąski ogród kwiatny proboszcza, w którego rogu północno-zachodnim, przy samym placu kościelnym i nad drogą stoi piękny klon, mający 20 stóp wysokości”.

Nieznany autor książeczki „Najświętsza Panna w Gietrzwałdzie” wydanej w Poznaniu w 1877 roku tak pisał o tej niewielkiej miejscowości: „Gietrzwałd jest to wioska złożona z jakich 20-stu i kilku domów, krytych staropolską słomą. Szeroki strumień przerzyna ją na dwie nierówne połowy.

Spis treści

Wprowadzenie	5
Objawienia maryjne	6
Gietrzwałd w czasie objawień	10
Domy Pielgrzyma	15
„Dom Najświętszej Maryi Panny” – Archidiecezjalny Dom Rekolekcyjny	19
Budowa i przeznaczenie domu	20
Zniszczenie Domu NMP przez pożar w 1930 r.	28
Lata powojenne (1945–1954)	35
Pobyt Księży Marianów w Domu NMP w latach 1954–1957	40
Instytut Katolicki w Gietrzwałdzie w latach 1958–1999	50
Archidiecezjalny Dom Rekolekcyjny (1999 –)	56
Grupy rekolekcyjne i pielgrzymkowe w domu NMP w Gietrzwałdzie w latach 2000–2013	62
Liczba grup w ADR w latach 2000–2013	107
Zakończenie	109